

بررسی رابطه سرمایه نمادین با سرمایه فرهنگی (مورد مطالعه دانشجویان دانشگاه دولتی ایلام)

ولی محمد درینی^۱، محمد تابان^۲، احسان نامدار جویمی^۳
ناصر باهنر^۴

چکیده

رابطه میان سرمایه و نرخ تبدیل سرمایه‌ها به یکدیگر از اهمیت شایانی برخوردار است. هدف، این تحقیق بررسی رابطه سرمایه نمادین با ابعاد سرمایه فرهنگی است. در این راستا یک فرضیه کلی و سه فرضیه جزئی شکل گرفت. سرمایه نمادین شامل سه بعد نمادین اقتصادی، نمادین اجتماعی و نمادین فرهنگی است. سرمایه فرهنگی شامل سه بعد تجسم یافته، عینیت یافته، نهادینه شده است. روش تحقیق برای هدف کاربردی و از نظر ماهیت، توصیفی و از نظر روش، پیمایشی است و تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار *lisrel8/8* و *spss19* صورت گرفته است. جامعه مورد نظر، ۴۶۲۰ نفر است. تعداد نمونه با استفاده از جدول کرجسی - مورگان بالغ بر ۳۵۳ نفر است. میزان آلفای کرونباخ برای پرسش‌نامه‌های سرمایه نمادین و سرمایه فرهنگی برابر با 0/846 و 0/۹۳۴ بود. یافته‌ها، شدت رابطه (r) سرمایه اجتماعی با ابعاد سرمایه فرهنگی (تجسم یافته، عینیت یافته، نهادینه شده) به ترتیب برابر با 0/۷۱، 0/۷۵، 0/۹۱ و میزان رابطه کلی سرمایه اجتماعی با سرمایه فرهنگی برابر با 0/۸۹ بود. نتایج به دست آمده نشان می‌دهد، افرادی که سرمایه نمادین بیشتری دارند، از سرمایه فرهنگی بیشتری برخوردار هستند؛ چنانچه در سازمان یا جامعه، بخواهیم فرهنگی را تغییر بدهیم یا روی آن تأثیر بگذاریم، باید از انواع سرمایه نمادین (اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی) استفاده کنیم و سرمایه فرهنگی موجود را به سمت هدف نهایی (سرمایه نمادین مقبول جامعه ایرانی و اسلامی) تغییر دهیم.

واژه‌های کلیدی:

سرمایه نمادین اقتصادی، سرمایه نمادین اجتماعی، سرمایه نمادین فرهنگی، سرمایه

فرهنگی.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

تاریخ دریافت: ۹۳/۰۱/۲۷ تاریخ پذیرش: ۹۳/۱۰/۱۵
۱. عضو هیئت علمی دانشگاه پیام نور تهران، گروه مدیریت واحد لوسانات.
۲. عضو هیئت علمی دانشگاه ایلام، گروه مدیریت.
۳. کارشناس ارشد دانشگاه ایلام، مدیریت بازرگانی، گرایش بازاریابی، (نویسنده مسوول).
۴. عضو هیئت علمی دانشکده معارف اسلامی و فرهنگ و ارتباطات دانشگاه امام صادق(ع).

Vm.darini@yahoo.com
Taab1347@yahoo.com
Davood.joyame@gmail.com
Nbahonar@yahoo.com

❖ مقدمه

پیر بوردیو^۱ به سه نوع سرمایه اعتقاد دارد: سرمایه اقتصادی که معمولاً به صورت دارایی و پس انداز جلوه گر می شود. سرمایه فرهنگی که به صورت تحصیلات و تخصص جلوه گر می شود و سرمایه اجتماعی که در مجموع منابع بالقوه و بالفعل که در نتیجه دارا بودن شبکه باادامی از روابط کم و بیش نهادینه شده از آشنایی های متقابل بین افراد پدید می آید [یعنی منافی که شخص از مشارکت های گروهی اش به دست می آورد] (پورتز^۲، ۱۹۹۸: ۳). سرمایه را می توان اصولاً به چهار مقوله تفکیک کرد: سرمایه اقتصادی، سرمایه اجتماعی^۳ (انواع روابط ارزشمند با دیگران)، سرمایه فرهنگی^۴ (انواع و اقسام معرفت مشروع) و سرمایه نمادین^۵ (شخصیت و افتخار اجتماعی) (جنکینز^۶، ۱۳۸۵: ۱۳۶). در کشورهای پیشرفته (امریکا، آلمان، انگلیس، فرانسه، روسیه و ...) برای طبقه بندی طبقات جامعه، انواع سرمایه ها را مد نظر قرار می دهند و همین طور سازمان ملل متحد (un) نیز برای به دست آوردن میزان توسعه یافتگی یا توسعه نیافتگی کشورها تمامی سرمایه های جامعه را مد نظر قرار می دهد. در نظر جامعه شناسان مختلفی همچون بوردیو، فرض بر این است که سرمایه ها با هم در ارتباط هستند و انواع سرمایه قابل تبدیل به همدیگر می باشند، ولی نرخ تبدیل آن ها متفاوت است (نامدار، ۱۳۹۳).

۱. سرمایه اقتصادی در مقایسه با سرمایه فرهنگی و سرمایه اجتماعی با سرعت بیشتری به سرمایه های دیگر تبدیل می شود؛
 ۲. سرعت فرسایش و اضمحلال سرمایه اجتماعی به مراتب بیشتر از سرمایه اقتصادی و فرهنگی است؛

۳. سرمایه فرهنگی پابرجاترین و ثابت ترین سرمایه است (بوردیو، ۱۹۹۲: ۱۱۹)؛
 سرمایه، هسته اصلی بازار را تشکیل می دهد. از اواسط قرن هجدهم به بعد، محققان به طور مفصل درباره ماهیت، علل و پیامدهای سرمایه مطلب نوشته اند؛ مارکس، آدام اسمیت و جان استوارت میل، نخستین متفکرانی که به مفهوم سرمایه پرداخته اند و تصور مادی و ملموس از

-
1. Pieer Bourdieu
 2. Portes
 3. Social Capital
 4. Cultural Capital
 5. Symbolic Capital
 6. Jenkins

سرمایه داشته‌اند (استوربرگ، ۲۰۰۲: ۴۷). بحث‌های آنان را می‌توان سرمایه اقتصادی محسوب کرد. در افکار اقتصادی مفهوم سرمایه در ابتدا به معنای انباشت مقدار پولی بود که بازدهی سودآوری در آینده سرمایه گذاری می‌شد (فیلد، ۱۳۸۵: ۱۹).

اما از چند دهه قبل، تغییری انقلابی در مفهوم سرمایه به وجود آمده و مفهوم سرمایه‌های جدید مطرح شده است و از این‌رو مفهوم سرمایه گسترش فراوانی روی داده است (استوربرگ، ۲۰۰۲: ۴۰۹). ما در عصری زندگی می‌کنیم که پیرامون ما را سازمان‌ها و افراد محاصره کرده‌اند، این سازمان‌ها و افراد نقش خاصی دارند و برای رسیدن به هدفی خاص با هم تلاش نموده و با هم در رقابت هستند. وجود سرمایه در جامعه به صورتی است که نمی‌توان وجود سرمایه را در عرصه‌ای خاص از جامعه در نظر گرفت و می‌توان گفت: تمامی جامعه، به‌وسیله سرمایه پوشیده شده است (جنکینز، ۱۳۸۵: ۱۳۶). چون این سرمایه‌ها گاهی نمادین، گاهی اجتماعی و گاهی فرهنگی می‌باشند و از طرفی اهمیت بسیار زیاد سرمایه اقتصادی را نیز نمی‌توان کتمان کرد. از طرفی دیگر وجود سرمایه، مختص به سازمان و جامعه نمی‌باشد و افراد را نیز مشمول می‌شود. افراد از سرمایه‌های مختلف برخوردار هستند و می‌توان گفت که جامعه و انسان‌ها را بدون وجود سرمایه نمی‌توان در نظر گرفت (بوردیو، ۱۹۸۶). سازمان‌ها و افراد با سرمایه کم و زیاد و منفی و مثبت وجود دارند، ولی سازمان و فرد بدون سرمایه وجود ندارد.

بیان مسئله

عرصه‌های مختلف جامعه از سرمایه تهی نمی‌باشد و سرمایه جای‌جای جامعه را پر کرده و افراد و سازمان‌ها دارای سرمایه می‌باشند، ولی میزان (کم و زیاد) و جهت (منفی و مثبت) آن متفاوت است (فکوهی، ۱۳۸۴: ۱۴۵). در فرهنگ جامعه و سازمان (دانشگاه)، تضادهای فرهنگی مشاهده می‌شود که ناشی از تهاجم‌های فرهنگی یا نداشتن فرهنگ بومی و اجتماعی پذیرفته شده توسط قشری از افراد است، با در نظر گرفتن سرمایه نمادین می‌توان این فرهنگ‌ها را به سمت فرهنگ مد نظر که به منزله نماد از طرف جامعه اسلامی و ایرانی پذیرفته می‌باشد، سوق داد و فرهنگ‌های غربی و متضاد موجود در سازمان و جامعه را به فرهنگ‌های بومی و اصیل ایرانی و اسلامی مد نظر تغییر داد. از این‌رو، رابطه میان سرمایه و نرخ تبدیل سرمایه‌ها به یکدیگر از اهمیت شایانی برخوردار می‌باشد و نتایج آن در زمینه‌های مختلفی مانند: بازاریابی و

ایجاد کسب و کارهای زود بازده و کارآفرینی و به وجود آمدن مراکز مختلف آموزشی در عرصه‌های مختلف قابل ذکر می‌باشد، برای همین در این تحقیق بر آن شدیم تا رابطه میان سرمایه‌ها را بررسی نماییم تا نتایج آن در موارد بیان شده، استفاده شود. این مقاله درصدد است، میزان و جهت، رابطه میان سرمایه‌های فرهنگی و سرمایه نمادین را برای تبدیل شدن به یکدیگر بررسی کند. در این پژوهش از نظریه باز تولید سرمایه‌های فرهنگی و اجتماعی بوردیو برای سرمایه فرهنگی (عینیت یافته، تجسم یافته و نهادینه شده) و نظریه سرمایه نمادین مبتنی بر الگوی اسلامی - ایرانی (نمادین اقتصادی، نمادین اجتماعی و نمادین فرهنگی) از احسان نامدار جویمی استفاده کرده - ایم؛ با توجه به اهمیت سرمایه در زندگی معاصر و بسط آن به عرصه‌های مختلف حیات زندگی بشر، در این تحقیق درصدد بررسی رابطه بین سرمایه نمادین با سرمایه فرهنگی هستیم.

ادبیات و مبانی نظری

سرمایه

سرمایه ثروتی است که، مولد یا منبعی که شخص می‌تواند برای ایجاد درآمد یا منابع اضافی دیگر به کار برد. (واگت^۱، ۱۹۹۳: ۲۹). بوردیو، سرمایه را کار انباشته تعریف می‌کند. سرمایه یک منبع عام است که می‌تواند شکل پولی یا غیرپولی و همچنین ملموس و غیرملموس به خود بگیرد. به عقیده بوردیو در هر میدانی میان بازیگران و گروه‌های اجتماعی چهار نوع سرمایه وجود دارد. ۱. سرمایه اقتصادی؛ ۲. سرمایه فرهنگی؛ ۳. سرمایه اجتماعی؛ ۴. سرمایه نمادین (فکوهی، ۱۳۸۴: ۳۰۰).

از دید بوردیو سرمایه، هر منبعی است که در عرصه خاصی اثر گذارد و به فرد امکان بدهد که سودی ویژه از راه مشارکت در رقابت بر سر آن به دست آورد (اکبری، ۱۳۸۳: ۲۳). بوردیو سرمایه را به چند مقوله گسترده تقسیم می‌نماید: اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و نمادین، که هر کدام از آن‌ها را می‌توان در پرتوی میدان‌های خاص به مقولاتی جداگانه تقسیم نمود (فاین^۲، ۱۳۸۵: ۱۰۳-۱۰۲). سرمایه در عمل کار انباشته شده (در شکل مادی و معنوی) است. به دست آوردن سرمایه زمان بر است. اما وقتی به دست می‌آید می‌توان آن را در موقعیت‌های جدیدی سرمایه‌گذاری کرد (جنکینز، ۱۳۸۵: ۱۰۱). سرمایه به ثروت انباشته (به خصوص آنچه برای تولید

1. Wogget
2. Fine

ثروت بیشتر به کار می‌رود، اطلاق می‌شود (www.meriam-webster.com). سرمایه در معنای عام، تلاش برای تسخیر گذشته در زمان حال است.

سرمایه فرهنگی

هدف بوردیو از طرح نظریه سرمایه فرهنگی توضیح نقش تمایزات فرهنگی قراردادی در تعریف موقعیت‌های گوناگون فضای اجتماعی که قدرت و امتیازات متفاوتی را به همراه دارند، به علاوه مکانیسم قرار گرفتن افراد در این موقعیت‌های متفاوت بود. از نظر بوردیو، سرمایه فرهنگی در عرصه اجتماعی به سه شکل می‌تواند وجود داشته باشد که عبارت هستند از حالت (سرمایه فرهنگی درونی شده) به معنای گرایش‌های پایدار ذهنی و جسمی (سرمایه فرهنگی عینیت یافته)، به صورت مالکیت کالاهای فرهنگی نظیر تصاویر، کتاب‌ها، لغت‌نامه‌ها، ابزارها و ماشین‌آلات و ... است و حالت (سرمایه فرهنگی نهادینه شده) در قالب مدارک تحصیلی افراد و نظایر آن است (بوردیو و پاسرون^۱، ۱۹۹۰).

سرمایه فرهنگی تجسم یافته: بیانگر چیزهایی است که افراد می‌دانند و می‌توانند انجام دهند. توانایی‌های بالقوه‌ای که به تدریج بخشی از وجود افراد در آنها تثبیت شده‌اند (نوغانی، ۱۳۸۴: ۹۱). این رفتار در فرد، عجین شده و نوعی از رفتار فرد می‌شود. پس نمی‌تواند به صورت آنی انتقال یابد (نیازی و کارکنان، ۱۳۸۶: ۶۰). مانند: توانایی تسلط بر زبان خارجه، توانایی خطاطی و نقاشی و ...

سرمایه فرهنگی عینیت یافته: به تمامی اشیاء و کالاهای فرهنگی، سرمایه فرهنگی عینی می‌گویند، اما خصلت اصلی این سرمایه، در این است که بر دارندگان آن اثر آموزشی می‌گذارد (محسنی، ۱۳۶۷: ۱۸۱). مانند: تعداد کتاب و مجله و روزنامه‌های موجود در کتابخانه، تعداد خرید کتاب، مجله و روزنامه در یک سال، هزینه خرید کتاب، مجله و روزنامه، عضویت در کتابخانه و ...

سرمایه فرهنگی نهادینه شده: لازمه سرمایه فرهنگی نهادی، وجود افراد با صلاحیت و مستعد برای کسب انواع مدارک تحصیلی و دانشگاهی است. از طرف دیگر مستلزم وجود نهادهای رسمی است که صادرکننده این مدارک تحصیلی و رسمیت بخش آن می‌باشند. این سرمایه قابل واگذاری و انتقال نمی‌باشد و به دست آوردن آن برای افراد به شرایط معینی بستگی دارد (روح‌الامینی، ۱۳۶۵: ۱۱۸). مانند: مدارک تحصیلی و گواهی‌نامه فنی و حرفه‌ای.

1. Bourdieu and Passeron

اسمرکر^۱ (۱۹۶۶)، سرمایه فرهنگی را منابع اجتماعی و فرهنگی سبک‌های زبان‌شناختی، الگوی اقتدار، وضعیت عادت‌ها، اشیاء و نمادهای خانواده که توسط مدرسه تأکید می‌شود، می‌داند. ام سی دونوف^۲ (۱۹۹۷)، سرمایه فرهنگی، کالای‌های نمادینی است که حاصل شناخت‌های ارزش‌های نخبگان است و در مدارس تدریس نمی‌شود (ری، ۱۹۹۸). سرمایه فرهنگی را نظام گسترده‌ای از قابلیت‌های زبان‌شناختی، آداب، اولویت‌ها و گرایش‌هایی می‌داند که ابعاد دقیق مرتبط با فرهنگ و زبان به شمار می‌آیند. (لاریو و هروات^۳، ۱۹۹۹)، سرمایه فرهنگی را منابع اجتماعی و فرهنگی والدین تعریف می‌نماید که تامین استانداردهای مسلط در تعاملات مدرسه را تسهیل می‌کند (بلکلج، ۲۰۰۱). سرمایه فرهنگی را منابع فرهنگی به‌ویژه ساختارهای زبانی خانواده می‌داند که سازگاری با مدرسه را تسهیل می‌کند (کارتز، ۲۰۰۳). سرمایه فرهنگی را ویژگی‌ها، رموز و نشانه‌های فرهنگی که مجموعه‌ای از ذائقه‌ها و تدابیر پیشرفت سبک‌های زبانی، موسیقایی، تعاملی است، تعریف می‌کند (لاریو و وینیگر^۴، ۲۰۰۳).

سرمایه اقتصادی

سرمایه اقتصادی، هر چیزی است که بلاواسطه و به‌طور مستقیم به پول تبدیل می‌شود و به‌صورت حق مالکیت نهادی می‌شود (شارع‌پور و خوش‌فر، ۱۳۸۱: ۱۳۶). تمام امکانات، دارائی‌ها، منابع و لوازمی که قابلیت مبادله با پول را داشته باشد و ارزش مادی آن توسط نهادهای حقوقی تأیید داشته باشد در زمره سرمایه اقتصادی قرار می‌گیرند (شارع‌پور، ۱۳۸۳: ۶۷). استونر معتقد است که سرمایه اقتصادی به درآمد پولی، سایر منابع و دارایی‌های مالی اطلاق می‌شود و تظاهر نهادینه‌اش را می‌توان در حق مالکیت یافت (سفیری و آراسته، ۱۳۸۶: ۱۲۶). سرمایه اقتصادی فرد با گویه‌های وسایل رفاهی، درآمد فرد (در صورت دارا بودن)، درآمد پدر، نحوه مالکیت منزل، وضعیت منزل مسکونی، مالکیت تلفن همراه، رایانه، ماشین و نوع اتومبیل، زمین، باغ و سپرده بانکی سنجیده می‌شود (فرهادی، ۱۳۸۴: ۸۵).

سرمایه اجتماعی

استیفن باس، معتقد است نظریه سرمایه اجتماعی معطوف به بسط در مورد شرایطی است که

1. Smiker
2. MC.donof
3. Horowat
4. Lareau and weiniger

تحت آن حکومت‌ها و اجتماعات محلی بتوانند برای رسیدن به اهداف مشترک تعاون و همکاری داشته باشند. تعیین کننده ترتیبات نهادی افقی است که تأثیر مثبت روی ایجاد شبکه‌هایی از اعتماد، اداره بهتر امور و عدالت اجتماعی دارد. عدالت اجتماعی دیکته کننده حقوق شهروندی است که خود تحت تأثیر سرمایه اجتماعی و امری لازم است (از کیاولی و غفاری، به نقل از پورجعفر و فرزبود، ۱۳۸۴). آنتونی گیدنز: معتقد است سرمایه اجتماعی با اعتقاد رابطه تنگاتنگی دارد و اعتماد را عامل احساس امنیت وجودی می‌داند که موجود انسانی منفرد را در نقل و انتقال‌ها در بحران‌ها و در حال و هوایی آکنده از خطرهای احتمالی، قوت قلب می‌بخشد (گیدنز^۱، ۱۳۷۸: ۶۳).

اعتماد اجتماعی: اعتماد اجتماعی لازمه شکل‌گیری پیوندها و معاهدات اجتماعی است. اعتماد اجتماعی ایجاد کننده تعاون و همیاری است و فقط در این حالت است که در عین وجود تفاوت‌ها قادر به حل مشکلات و انجام تعهدات اجتماعی می‌شود. هر جا که سطح اعتماد اجتماعی بالا باشد، مشارکت و هم‌یاری مردم در عرصه‌های اجتماعی بیشتر و آسیب‌های اجتماعی کم‌تر است. اعتماد خود به دو بعد تقسیم می‌شود که در ادامه به این ابعاد پرداخته می‌شود.

اعتماد بین شخصی: بدین معناست که افراد یک اجتماع، یکدیگر را مفید، صادق و با انصاف بدانند (پاتنام^۲، ۱۳۸۰: ۲۸۵).

اعتماد نهادی: مقبولیت، کارایی و محبوبیت دولت و نهادها و سازمان‌های دولتی در بین مردم جامعه (پاتنام، ۱۳۸۰: ۲۸۵).

انسجام اجتماعی: امیل دورکیم، از نخستین جامعه‌شناسانی است که مفهوم انسجام اجتماعی و همبستگی اجتماعی را مطالعه قرار داده است و وجود آن را برای هر جامعه لازم می‌داند (اکبری، ۱۳۸۳: ۱۷).

مشارکت اجتماعی: آلن بیرو^۳، اصطلاح مشارکت در فعالیت‌های اجتماعی را به معنای «سهمی در چیزی یافتن و از آن بهره یافتن یا سود بردن یا در گروهی شرکت جستن و با آن گروه همکاری داشتن تعریف کرده است.» دونالد مایکل بیان می‌کند، انسان‌ها زمانی بیشتر به خود اعتماد می‌کنند و بیشتر از خود مایه می‌گذارند و آرمان‌های خلاق ارائه می‌دهند که در فرایند تصمیم‌گیری درباره زندگی خودشان مشارکت کنند، در این جاست که یاد می‌گیرند با زندگی خود با آگاهی برخورد کنند (عظیمی رضائی، ۱۳۷۷: ۴۷).

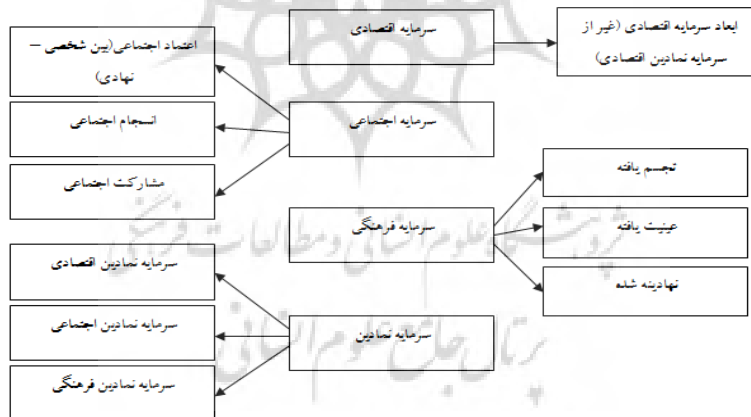
1. Gidnese
2. Patenham
3. Allen biero

سرمایه نمادین

به هرگونه دارایی گفته می‌شود (هرگونه سرمایه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و ...) که دسته‌ای از اعضای اجتماع آن‌را در می‌یابند، به رسمیت می‌شناسند و برای آن ارزش قائل می‌شوند. نقش کلیدی سرمایه نمادین، مشروعیت بخشیدن به گونه‌های دیگر سرمایه است. بورديو، به هر نوع از سرمایه (اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی)، چنانچه بر اساس مقولات فاهمه، دریافت شود، به اصول بینش و تقسیم، به نظام‌های طبقه‌بندی کننده و به قالب‌های شناختی که تا اندازه‌ای محصول درون کالبد شدن ساختارهای عینی مربوط، یعنی ساختارهای توزیع سرمایه در میدان هستند، سرمایه نمادین می‌گوید (بورديو، ۱۳۸۴، ۱۵۵). به کار بردن لفظ «هر نوع سرمایه» این طوری می‌نمایاند که سرمایه نمادین در ابتدا وجه تغییر شکل یافته و تغییر ساختار یافته از سایر سرمایه‌ها است.

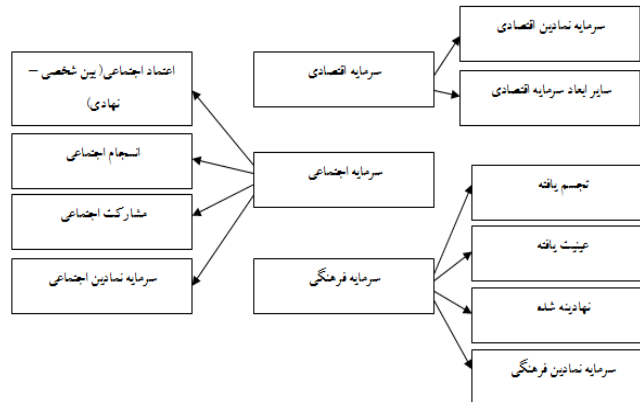
با توجه به موارد بیان شده، باید چنین اظهار کرد که در درجه اول سرمایه نمادین نوع تغییر شکل یافته از هر نوع سرمایه است که نماد محسوب شده و دارنده آن از جانب مردم عزت و احترام می‌شود و به نوعی، شخصیت است و از طرفی هر نوع از سرمایه است که در چشم دیگران به منزله نماد محسوب می‌شود. به بیان دیگر می‌توان این چنین بیان نمود که سرمایه نمادین از هر نوع سرمایه به‌منظور بعدی جداگانه محسوب شده و باید سرمایه نمادین را، بعدی از هر سرمایه محسوب کرد (نامدار، ۱۳۹۳).

حالت اول:

شکل (۱): ابعاد سرمایه نمادین منبع: (نامدار، ۱۳۹۳)

حالت دوم :

شکل (۲): ابعاد سرمایه نمادین منبع: (نامدار، ۱۳۹۳)

در حالت نخست، می‌توان سرمایه نمادین را، متغیری جداگانه از سایر سرمایه‌ها و سرمایه چهارم محسوب کرد و در حالت دوم، سرمایه نمادین را می‌توان یک بُعد از هر سرمایه محسوب کرد.

۱. سرمایه نمادین اقتصادی: سرمایه نمادین اقتصادی، آن دسته از سرمایه اقتصادی می‌باشد که نماد، توسط جامعه پذیرفته شده است و دارنده آن، از طرف مردم صاحب احترام و منزلت است، البته باید به این نکته اشاره نمود که سرمایه نمادین اقتصادی به معنای داشتن سرمایه اقتصادی بیشتر نمی‌باشد و گاهی خلاف آن نیز صدق می‌کند (نامدار، ۱۳۹۳).

۲. سرمایه نمادین فرهنگی: سرمایه نمادین فرهنگی آن دسته از سرمایه فرهنگی می‌باشد که برای مردم، نماد محسوب می‌شود و مردم برای دارنده آن احترام و منزلت خاصی قائل می‌شوند، البته باید به این نکته اشاره نمود که سرمایه نمادین فرهنگی به معنای داشتن سرمایه فرهنگی بیشتر نیست، یعنی شاید در برخی مناطق و میان افراد خاصی فرهنگ خاص یا کلاً فرهنگ منفی و متضاد با فرهنگ پذیرفته شده برای سرمایه نمادین فرهنگی دارای ارزش و احترام باشد (نامدار، ۱۳۹۳).

۳. سرمایه نمادین اجتماعی: سرمایه نمادین اجتماعی آن دسته از سرمایه اجتماعی محسوب می‌شود که در میان مردم از احترام و منزلت بالایی برخوردار است و نماد از سوی جامعه محسوب می‌شود (مانند عضویت و همکاری و مشارکت و ارتباط با اشخاص و گروه‌هایی که مردم آن‌را، نماد به شمار می‌آورند و برای فرد منزلت و احترام به همراه دارد) (نامدار، ۱۳۹۳).

سرمایه نمادین نیمه گم شده هر فردی است که برای مفاهیم انتزاعی و ارزشی وجود دارد و

می‌تواند حالت برونی و ظاهری یابد، فرد این نیمه گم شده خود را در هر چیزی جست‌وجو می‌کند و برای خود نماد و دارنده آن احترام و منزلت قائل است و خود را به آن نزدیک و به آن مشابه می‌کند. این سرمایه، به‌طور کلی به دو صورت اخلاقی - دینی (ایرانی - اسلامی در کشور ایران) و مادی‌گرایانه و لذت‌جویانه (غربی) وجود دارد.

سرمایه نمادین غربی به‌دنبال نمادهای لذت‌گرایانه و مادی‌گرایانه صرف و زودگذر است و سرمایه نمادین ایرانی - اسلامی (دینی - اخلاقی) مبتنی بر سادگی و زندگی و سبک زندگی مبتنی بر قرآن و اهل بیت است. در این تحقیق منظور از سرمایه نمادین همان سرمایه نمادین مبتنی بر رویکرد ایرانی - اسلامی است.

سرمایه نمادین از زمانی به مکانی متفاوت است و با گذشت زمان نمادهای مختلفی ظهور می‌یابد و کاربردی می‌شود که ممکن است حتی نمادی که پیش‌تر منسوخ شده است، رونق بگیرد و بالعکس.

در این تحقیق سرمایه نمادین را، متغیر چهارم در کنار سایر سرمایه‌ها در نظر گرفته‌ایم و منظور از سرمایه فرهنگی نیز سرمایه فرهنگی به غیر از جنبه نمادین آن است.

پیشینه پژوهش

- تحقیقی در سال (۱۳۹۲)، توسط مرتضی حضرتی برای اخذ پایان‌نامه کارشناسی ارشد با عنوان بررسی جامعه‌شناختی رابطه سرمایه نمادین و نگرش به حقوق شهروندی (مطالعه موردی شهر تبریز) انجام شده است. نمونه مورد بررسی شامل ۴۰۰ نفر از افراد بالای ۱۵ سال مناطق شهری، شهر تبریز می‌باشد. نتایج تحقیق نشان‌دهنده آن است که میان سرمایه نمادین و نگرش به حقوق شهروندی رابطه وجود دارد و همین‌طور میان سرمایه نمادین با نگرش به حقوق مدنی، نگرش به حقوق اجتماعی رابطه معنادار وجود دارد.

- تحقیقی در سال (۱۳۹۰) توسط ماه‌گل عبدالله‌زاده مینایی برای اخذ پایان‌نامه کارشناسی ارشد با عنوان تأثیر سرمایه نمادین خانواده بر خشونت خانگی انجام شده است. سرمایه نمادین در این تحقیق با توجه به نظریه بوردیو بررسی شده است. جامعه آماری پژوهش، زنان متاهل ساکن تهران هستند. نمونه مورد بررسی به تعداد ۳۸۵ نفر می‌باشد. ابزار مورد استفاده برای انجام تحقیق پرسش‌نامه محقق ساخته و از طرفی ۱۵ مصاحبه نیمه‌ساختار یافته است.

یافته‌ها نشان‌دهنده آن است که میان سرمایه نمادین (اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی) با خشونت خانگی^۱ رابطه مثبت و معنادار وجود دارد و با افزایش سرمایه نمادین، نوع خشونت از فیزیکی به روانی و اجتماعی تغییر می‌کند.

- تحقیق در سال (۱۳۹۰)، توسط معصومه پیری برای اخذ پایان‌نامه کارشناسی‌ارشد با عنوان بررسی نقش تعامل نمادین در صمیمیت زوجین از دیدگاه زنان شهرستان کرج انجام شده است. این تحقیق حاصل مصاحبه با ۱۰۰ نفر از زنان تحصیلکرده ساکن شهرستان کرج است که به روش کیفی و تحلیل محتوا انجام شده است. نتایج تحقیق نشان‌دهنده آن است که مشورت و در جریان گذاشتن همسر در امور جاری و کارهای شخصی، داشتن گفت‌وگوی صمیمانه و سازنده باعث صمیمیت میان زوجین می‌شود و این عوامل نشان‌دهنده توجه و علاقه مرد به همسر خود محسوب می‌شود و در آخر به خانواده‌های ایرانی پیشنهاد شده است که از گفت‌وگوهای دوستانه و صمیمانه با همسر خود استفاده کنند تا خانواده گرم‌تر و صمیمی‌تری داشته باشند.

- تحقیق در سال (۱۳۸۹)، توسط رسول بابایی با عنوان امکانات سیاسی در نظریه جامعه‌شناختی پیر بوردیو: تولید نظریه سیاسی انجام شده است. به نظر دکتر رسول بابایی در این تحقیق، نظریه جامعه‌شناختی پیر بوردیو، تمامی عناصر و مؤلفه‌های بنیادهای یک نظریه سیاسی وجود دارد و عناصر و مؤلفه‌ها، شناسایی و سپس ترکیب آن‌ها در چارچوبی نظری در نظریه سرمایه سیاسی بازسازی شده است و در این راستا از مفاهیمی همچون عادت واره، میدان، سرمایه نمادین، زبان، قدرت نمادین و خشونت نمادین استفاده کرده است.

- تحقیق در سال (۱۳۸۸)، توسط منصور انصاری و فاطمه طاهرخانی، بازیابی سرمایه نمادین در اندیشه و کلام امام خمینی^(ع) انجام شده است. در این تحقیق به سرمایه اجتماعی، فرهنگی و نمادین امام خمینی، رهبر نهضت اسلامی ایران و بنیان‌گذار جمهوری اسلامی ایران پرداخته شده است. در این تحقیق سرمایه نمادین در سرمایه اجتماعی و سرمایه فرهنگی امام خمینی^(ع) شناسایی و تعریف شده است و به‌منظور میراث برای کنشگران حاضر معرفی شده و در اختیار حاضران میدان‌های سیاسی جمهوری اسلامی ایران قرار گرفته است.

- تحقیق در سال (۲۰۱۴)، توسط دنا گاورلیوک و همکاران، سرمایه نمادین و ابعاد سرمایه فرهنگی برای سازمان‌های آموزشی رومانیایی انجام شده است. این تحقیق در بخش غربی کشور

1. Domestic violence

رومانیایی انجام شده است. در این تحقیق به سرمایه نمادین، موتور ژنراتور ایجاد کننده الگوهای باز در محیط آموزشی اشاره شده است. در این پژوهش به بررسی مشکلات و معضلات فکری و رفتاری نظام آموزشی غرب رومانیایی می‌پردازد و برای آن راه حل فکری و عملی ارائه می‌کند و سرمایه نمادین را، تئوری نوسازی رابطه‌ای برای بهبود نظام آموزشی کشور پیشنهاد می‌دهد که ریشه در نگرش‌های اجتماعی و تاریخ فرهنگی کشور دارد.

- تحقیقی در سال (۲۰۰۹)، توسط سوزان بن و ریچارد جونز، نقش سرمایه نمادین در اختلافات سهام‌داران انجام شده است. در این تحقیق محقق، تاریخچه ۳۰ ساله مجادله و رابطه با ذی‌نفعان، دفع زباله مواد شیمیایی در کارخانجات بزرگ را بررسی می‌شود که چرا هر چه مقامات و تفکر مردم، این صنعت را وادار به دفع سالم زباله‌های صنعتی و شیمیایی می‌کند، باز تلاش جدی برای دفع زباله‌های صنعتی و شیمیایی نمی‌شود؟ نتیجه‌ای که محقق حاصل تحقیقات خود معرفی می‌کند آن است که ذی‌نفعان و صاحبان صنایع در پی اصلاح وجه ظاهری و نمادین و حفظ نمادین اصلاح هستند و گام جدی برای اصلاح جدی و عملی برنمی‌دارند و بیشتر افکار عمومی را از موضوع منحرف می‌کنند تا به کار خود ادامه دهند.

- تحقیقی در سال (۲۰۰۹)، توسط چاد نیلیپ با عنوان نزدیکان تعامل و سرمایه نمادین: به سوی یک نظریه سیاسی خرد اقتصادی انجام شده است. در این تحقیق، محقق به این نکته اشاره دارد که خواهران و برادران فرد، بزرگ‌ترین نقش را در اجتماعی کردن فرد و روانه کردن وی به اجتماع دارند. ولی خواهران و برادران بزرگتر فرد ممکن است، برای حفظ سلسله مراتب قدرت در خانواده و تسلط خود بر دیگران، موجب تسلط خود بر دیگر خواهران و برادران شوند. محقق با این مثال، متن را به سمت کلان جامعه و در وسعت بزرگتر می‌کشاند و در آن جا به سرمایه نمادین و قدرت سیاسی اشاره می‌کند که ممکن است در اثر تفاوت زبان، فرهنگ و اجتماع به وجود آید و به تحلیل‌گران پیشنهاد می‌دهد که ارتباط میان ساختارهای اجتماعی را حفظ کنند و ساختار تعامل چهره به چهره را در جامعه اشاعه دهند.

روش‌شناسی تحقیق

تحقیق برای هدف، کاربردی و از نظر ماهیت، توصیفی و از نظر روش، پیمایشی می‌باشد و برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار spss 19 و lisrel 8/8 استفاده شده است. جامعه مورد

نظر، دانشگاه دولتی ایلام می‌باشد، که جمعیتی برابر با ۴۶۲۰ نفر است. تعداد نمونه با استفاده از جدول کرجسی - مورگان بالغ بر ۳۵۳ نفر می‌باشد و با استفاده از فرمول کوکران با ضریب خطای اندازه‌گیری ۰/۰۵ (سطح اطمینان ۰/۹۵) بالغ بر ۳۵۵ نفر می‌باشد. دانشگاه محیطی است که متوسط سرمایه‌های مختلف در آن بالا است و می‌توان به افرادی که از این سرمایه‌ها برخوردارند، توسط نمونه‌گیری تصادفی، دست یافت، از این رو با توجه به دسترس بودن دانشگاه ایلام، این دانشگاه (دانشگاه دولتی ایلام) برای بررسی انتخاب شده است. ما برای این که نمونه-گیری از اطمینان بالاتری برخوردار باشد، تعداد نمونه را ۳۶۰ نفر در نظر گرفته‌ایم. ابزار جمع‌آوری اطلاعات از راه پرسش‌نامه (پنج گزینه‌های طیف لیکرت) است که میان جامعه به صورت تصادفی پخش شده است. (پرسش‌نامه شامل ۲۹ گویه می‌باشد که، ۵ گویه برای سنجش سرمایه فرهنگی تجسم یافته و ۵ گویه برای سنجش سرمایه فرهنگی عینیت یافته و ۴ گویه برای سرمایه فرهنگی نهادینه شده و ۵ گویه برای سنجش سرمایه نمادین اقتصادی و ۵ گویه برای سنجش سرمایه نمادین اجتماعی و ۵ گویه برای سنجش سرمایه نمادین فرهنگی تهیه شد.) روایی پرسش‌نامه از نظر صوری توسط نخبگان (دو استادیار جامعه‌شناسی، یک استادیار مدیریت) تأیید شد. از طرفی پایایی پرسش‌نامه از طریق نرم‌افزار SPSS ۱۹ از طریق آزمون آلفای کرونباخ ارزیابی شد که مقادیر مختلف آن در جدول زیر آمده است:

جدول مقادیر آلفای کرون باخ

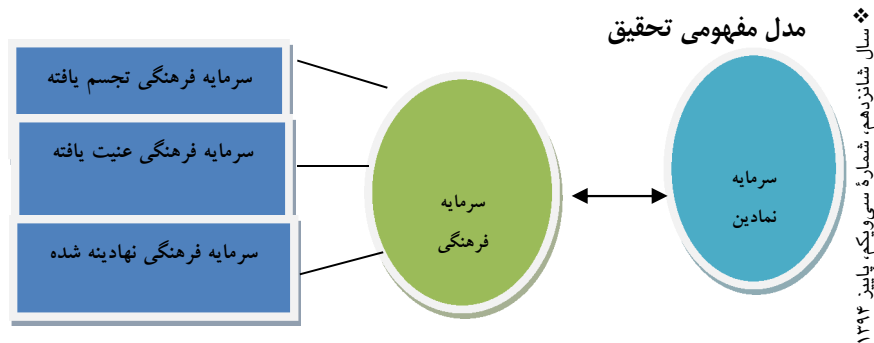
سرمایه نمادین	سرمایه فرهنگی تجسم یافته	سرمایه فرهنگی عینیت یافته	سرمایه فرهنگی نهادینه شده
۰/۸۴۶	۰/۹۲۷	۰/۸۸۱	۰/۸۸۴

فرضیه کلی تحقیق

بین سرمایه نمادین و سرمایه فرهنگی رابطه معناداری وجود دارد.

فرضیات جزئی تحقیق

۱. بین سرمایه نمادین و سرمایه فرهنگی تجسم یافته رابطه معناداری وجود دارد.
۲. بین سرمایه نمادین و سرمایه فرهنگی عینیت یافته رابطه معناداری وجود دارد.
۳. بین سرمایه نمادین و سرمایه فرهنگی نهادینه شده رابطه معناداری وجود دارد.

تجزیه و تحلیل داده‌ها

برای بررسی نرمال بودن داده‌ها از آزمون کلموگروف - اسمیرینوف استفاده شد که نتایج به دست آمده مقادیر زیر را نشان می‌دهند.

آزمون کلموگروف - اسمیرینوف

سرمایه فرهنگی کل	سرمایه نمادین کل	
360	360	تعداد (شماره)
8000/40	9667/34	میانگین
7/85268	37797/6	انحراف معیار
096/	082/	حد بالا انحراف
137/-	103/-	حد پایین انحراف
۲/۵۹۹	956/1	آزمون z
000/	001/	Sig (p-value)
غیر نرمال	غیر نرمال	نتیجه آزمون

در این مقاله سطح اطمینان برابر با ۰/۹۵ و ضریب خطای اندازه‌گیری برابر با ۰/۰۵ در نظر گرفته شده است.

از این رو چون مقدار sig یا همان P-value کمتر از مقدار ضریب خطای مورد نظر در این مقاله می‌باشد، باید چنین اظهار داشت که داده‌های مربوط به متغیرهای مد نظر، نرمال نمی‌باشند. برای همین برای برآورد میزان رابطه میان متغیرهای مربوط، از χ^2 اسپیرمن استفاده شده است (چنانچه داده‌ها نرمال بودند از χ^2 پیرسون استفاده می‌کردیم).

در زیر جدولی که نشان‌دهنده شدت رابطه میان متغیرهای مربوط می‌باشد، آورده شده است:

جدول مقادیر χ^2 اسپیرمن

سرمایه فرهنگی نهادینه شده	سرمایه فرهنگی عینیت یافته	سرمایه فرهنگی تجسم یافته		
۰/۷۰۳	۰/۷۶۳	۰/۹۲۹	r (رابطه)	سرمایه نمادین کل
۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	Sig (سطح معناداری)	
۳۶۰	۳۶۰	۳۶۰	تعداد نمونه	

مقدار R، کل رابطه (سرمایه نمادین با سرمایه فرهنگی) برابر با ۰/۸۸۹ است. sig (=0/000)

نتایج اجرای مدل معادلات ساختاری (نرم افزار lisrel)

فرضیه	کای دو	Df	RMSEA	GFI	AGFI	میزان اثر (حالت استاندارد)	عدد معنی داری	نتیجه فرضیه
اصلی	۶۸/۲۳	۳۲	۰/۰۱۸	۰/۹۷	۰/۹۵	۰/۸۹	13/34	تایید
جزئی ۱	۲۸۳/۴۲	۳۸۲	۰/۰۲۱	۰/۹۶	۰/۹۶	۰/۹۱	23/45	تایید
جزئی ۲	۲۸۳/۴۲	۳۸۲	۰/۰۲۱	۰/۹۴	۰/۹۲	۰/۷۵	25/96	تایید
جزئی ۳	۲۸۳/۴۲	۳۸۲	۰/۰۲۱	۰/۹۵	۰/۹۲	۰/۷۱	27/31	تایید

خلاصه یافته‌های تحقیق

فرضیه کلی تحقیق

بین سرمایه نمادین و سرمایه فرهنگی رابطه معناداری وجود دارد؟ تایید شد.
میان سرمایه نمادین و سرمایه فرهنگی رابطه بسیار قوی و خطی مثبت برقرار است که نشان‌دهنده آن است با افزایش یک واحدی در سرمایه نمادین، سرمایه فرهنگی به میزان ۰/۸۹ افزایش می‌یابد. (R=0/89)

فرضیات جزئی تحقیق

۱. بین سرمایه نمادین و سرمایه فرهنگی تجسم یافته رابطه معناداری وجود دارد؟ تایید شد.
میزان رابطه در این فرض برابر با ۰/۹۱ است که نشان‌دهنده رابطه خطی قوی و مثبت میان سرمایه نمادین و سرمایه فرهنگی تجسم یافته است (R=0/91).
۲. بین سرمایه نمادین و سرمایه فرهنگی عینیت یافته رابطه معناداری وجود دارد؟ تایید شد.

میزان رابطه در این فرض برابر با 0/75 است که نشان‌دهنده رابطه خطی قوی و مثبت میان سرمایه نمادین و سرمایه فرهنگی تجسم یافته است ($R=0/75$).

۳. بین سرمایه نمادین و سرمایه فرهنگی نهادینه شده رابطه معناداری وجود دارد؟ تأیید شد. میزان رابطه در این فرض برابر با 0/71 است که نشان‌دهنده رابطه خطی قوی و مثبت میان سرمایه نمادین و سرمایه فرهنگی تجسم یافته است ($R=0/71$).

بحث و نتیجه‌گیری

وجود فرهنگ‌های متناض و حتی ضد و نقیض در جامعه و سازمان (دانشگاه)، ما را بر آن داشت تا راهکاری برای یک سو نمودن فرهنگ‌ها در جامعه ارائه بدهیم، از این رو نیازمند یک جایگزین برای تغییر فرهنگ قبلی هستیم تا بتوان فرهنگ جدید را جایگزین آن کرد، برای همین ما سرمایه نمادین را برای این راهکار پیشنهاد دادیم.

انسان‌ها موجوداتی اجتماعی هستند که در از بدو تولد در گروه‌های اجتماعی هستند و تا آخر عمر نیز در این گروه‌های متفاوت عضویت دارند. از این رو، گروه‌سازی و تیم‌سازی و راهکارهای متفاوت برای هماهنگی و یک‌سو نمودن اهداف انسان‌هایی که در کنار هم در یک گروه و تیم قرار دارند احساس می‌شود، ولی افراد از نظر فکری و عقیده‌ای متفاوت هستند و به سختی می‌توان آنها را یک‌سو کرد، برای هماهنگ کردن افراد می‌توان از تولید نمادها یا مدیریت نمادهای پذیرفته شده افراد درون گروه استفاده کرد، یعنی به عبارتی می‌توان نمادهایی تولید کرد و انسان‌ها را به مدیریت نمادها به همکاری ترغیب کرد یا از نمادها باید استفاده کرد و آنها را در یک‌سو قرار داد.

سرمایه نمادین با سرمایه فرهنگی رابطه معنادار و مثبت دارد، نتایج این پژوهش با یافته‌های عبدالله‌زاده مینایی (۱۳۹۲) همخوانی دارد، وی در پژوهش خود یافته است که سرمایه نمادین با خشونت خانگی رابطه منفی دارد، این بدان معناست چون خشونت خانگی یک ضد فرهنگ است، پس می‌توان چنین برداشت کرد که سرمایه نمادین با فرهنگ و سرمایه‌های فرهنگی همخوانی مثبت دارد؛ همین‌طور پژوهش پیری (۱۳۹۰) یافته‌های این پژوهش را تأیید می‌کند، چون در آن پژوهش، محقق یافته است که تعامل نمادین که یک سرمایه نمادین است با صمیمیت زوجین که یک نوع فرهنگ تجسم یافته است، رابطه مثبت دارد و این با یافته‌های این پژوهش هم‌راستایی دارد و نتایج تحقیق ما را تأیید می‌کند. همین‌طور در پژوهشی دیگر که توسط انصاری و

طاهرخانی (۱۳۸۸) انجام شده است، یافته‌اند که سرمایه نمادین امام خمینی^(۵) در سرمایه‌های فرهنگی و اجتماعی ایشان تأثیر داشته و نمود پیدا کرده است که این یافته نیز یافته‌های این پژوهش را تأیید می‌کند و نشان می‌دهد که سرمایه نمادین با سرمایه فرهنگی رابطه مثبت و معناداری دارد. در پژوهشی دیگر که توسط گاورلیوک (۲۰۱۴) انجام شده است به این نتیجه رسیده است که سرمایه فرهنگی و نمادین با هم تعامل دارند و می‌توان از این سرمایه‌های نمادین در نظام آموزشی بهره برد، که این یافته نیز یافته‌های این پژوهش را تأیید می‌کند. پژوهشی دیگر که توسط نیلیپ (۲۰۰۹) صورت گرفته است؛ نشان می‌دهد که سرمایه نمادین افراد و خانواده فرد بر روی تعاملات فرهنگی و اجتماعی وی تأثیر می‌گذارد و نمادهای خانوادگی می‌تواند در رفتارهای فرد بروز پیدا کند و الگوهای اجتماعی و فرهنگی فرد را شکل دهد و دچار تغییر کند که این یافته نیز یافته‌های این پژوهش را تأیید می‌کند و نشان می‌دهد که سرمایه نمادین با سرمایه فرهنگی از هر نوع (عینیت یافته - تجسم یافته - نهادینه شده) رابطه مثبت و معنادار دارد. در ادامه باید این چنین اظهار نمود که افرادی که از سرمایه نمادین بیشتری دارند، از سرمایه فرهنگی بیشتری برخوردارند و بالعکس افرادی که از سرمایه نمادین پایین تری دارند، از سرمایه فرهنگی پایین تری برخوردار می‌باشند (میان سرمایه نمادین و سرمایه فرهنگی رابطه خطی مستقیم «مثبت»، بسیار قوی برقرار است)، از این رو، افرادی که از سرمایه فرهنگی عینیت یافته، تجسم یافته و نهادینه شده بالاتری برخوردار می‌باشند، از سرمایه نمادین بیشتری نیز برخوردار است، چون با فرهنگ‌های مختلف در تعامل و همیاری هستند و از آنها تأثیر می‌پذیرند یا بر آنها تأثیر می‌گذارند و همین‌طور فرهنگ‌هایی، بیشترین تأثیر را دارند که نمادین باشند و از طرف مردم دارنده آن فرهنگ، احترام و مقام و منزلت می‌باشد. پس باید این چنین در انتها بیان کرد که چنانچه در سازمان یا جامعه، بخواهیم فرهنگی را تغییر بدهیم یا روی آن تأثیر بگذاریم، می‌توان از سرمایه نمادین استفاده کرد، یعنی از انواع سرمایه نمادین (اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی) استفاده کرد و سرمایه فرهنگی موجود را به سمت هدف مورد نظر (سرمایه نمادین) خود تغییر داد.

از ایراداتی که به این تحقیق وارد است، می‌توان به این مورد اشاره نمود که این بررسی در دانشگاه انجام شده است (دانشگاه یک محیط فرهنگی و اجتماعی است و از این رو افرادی که در آن جا حضور دارند از سرمایه فرهنگی و سرمایه اجتماعی زیادی برخوردار می‌باشند)، بنابراین به محققان آتی این پیشنهاد داده می‌شود که این فرضیات (اهداف) را در محیطی خارج از دانشگاه

بررسی کنند و نتایج به دست آمده را با نتایج حاکی از این تحقیق مقایسه کنند. از طرفی به مسئولان و دست‌اندرکاران، پیشنهاد داده می‌شود که ابتدا روی ایجاد نماد و سرمایه نمادین در جامعه سرمایه‌گذاری کرده و با معرفی آن در جامعه و ایجاد انگیزه در جوانان و نوجوانان (آن دسته از افرادی که به پیروی از مد و نمادهای غربی به تقلید از آن‌ها روی آورده‌اند)، زمینه را برای انتخاب بدون اجبار در این زمینه فراهم کرده و به روش علمی همراه با سیاست، زمینه را برای جایگزین نمودن نماد هدف (مقبول جامعه ایرانی و اسلامی) به جای فرهنگ و نماد موجود (که با معیارهای کشور اسلامی ایران متناقض است) فراهم کنند.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 پرتال جامع علوم انسانی

منابع و مأخذ

- اکبری، امین (۱۳۸۳). *نقش سرمایه اجتماعی در مشارکت - تاثیر سرمایه اجتماعی بر مشارکت سیاسی و اجتماعی*، پایان نامه کارشناسی ارشد، تهران: دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه.
- امجدیان، فیروز (۱۳۸۴). «بررسی پتانسیل آنومی و زمینه‌های بروز آن در شهر کرمانشاه»، فصلنامه *مطالعات ملی*، سال ششم، ش ۴، صص ۸۵-۱۰۷.
- انصاری، منصور، طاهرخانی، فاطمه (۱۳۸۸). بازبایی نظریه «سرمایه نمادین» در اندیشه در کلام حضرت امام خمینی (ره)، *پژوهش نامه متین*، شماره ۴۵، زمستان، صص ۲۰-۱.
- بابایی، رسول (۱۳۸۸). «امکانات سیاسی در نظریه جامعه‌شناختی پیر بوردیو: تولید نظریه سیاسی»، *فصلنامه سیاست، مجله دانشکده حقوق و علوم سیاسی*، دوره ۴۱، شماره ۳، پاییز، صص ۵۶-۳۹.
- بوردیو، پیر (۱۳۸۴). *طرحی از یک نظریه کنش*، ترجمه مرتضی مردیپا، تهران: انتشارات نقش و نگار.
- پاتنام، روبرت (۱۳۸۰). *دموکراسی و سنت‌های مدنی*، ترجمه محمدتقی دل‌فروز، تهران: نشر روزنامه اسلام.
- پورجعفر، م. ر. و فرزبود، س (۱۳۸۴). دلایل توجیه پیاده راه‌سازی خیابان شهرداری تجریش، *مجله علمی پژوهشی صفا*، شماره ۴۴، پاییز و زمستان، صص ۱۱۴-۱۲۶.
- پورجعفر، م، محمودی‌نژاد، (۱۳۸۸). *طراحی شهری و سرمایه اجتماعی در فضاهای عمومی شهری*، تهران: انتشارات هله طحان.
- پیری، معصومه (۱۳۹۰). *بررسی نقش تعامل نمادین در صمیمیت زوجین از دیدگاه زنان شهرستان کرج*، پایان نامه کارشناسی ارشد رشته مشاوره خانواده، تهران: دانشگاه علامه طباطبایی.
- جنکینز، ریچارد (۱۳۸۵). *پیر بوردیو*، ترجمه: لیلا جو افشانی و حسن چاوشیان، تهران: نشر نی.
- حضرتی، مرتضی (۱۳۹۲). *بررسی جامعه‌شناختی رابطه سرمایه نمادین و نگرش به حقوق شهروندی* (مطالعه موردی شهر تبریز)، پایان نامه کارشناسی ارشد رشته جامعه‌شناسی، دانشگاه آزاد واحد تبریز.
- روح‌الامینی، محمود (۱۳۶۵). *زمینه فرهنگ شناسی*، تهران: انتشارات عطار
- سفیری، خدیجه و راضیه آراسته (۱۳۸۶). بررسی رابطه سرمایه اقتصادی زنان با نوع روابط همسران در خانواده. *مجله علمی پژوهشی تحقیقات زنان*، سال دوم، شماره اول: ۱۱۴-۱۴۷.
- سوارتز، دیوید (۱۳۸۱). *اقتصاد سیاسی قدرت نمادین*، ترجمه صالحی شفیعه، *فصلنامه اقتصادی سیاسی*، سال اول، شماره ۳.
- شارع‌پور، محمود (گروه مولفان) (۱۳۸۳). *ابعاد و کارکردهای سرمایه اجتماعی و پیامدهای حاصل از فرسایش آن، بررسی مسائل اجتماعی ایران*، گروه مولفان، تهران: دانشگاه پیام نور.

- عبدالله‌زاده مینایی، ماه‌گل (۱۳۹۰). **تاثیر سرمایه نمادین خانواده بر خشونت خانگی**، پایان نامه کارشناسی ارشد رشته مطالعات زنان و خانواده، تهران: دانشگاه علامه طباطبایی.
- عظیمی رمضانی، علی اکبر (۱۳۷۷). **نگاهی دیگر به نقش و اهمیت مشارکت و تسورا در بهبود مدیریت آموزشی**، تهران: انتشارات دانش.
- فاین، بن (۱۳۸۵). **سرمایه اجتماعی و نظریه اجتماعی**، ترجمه محمد کمال سروریان، (تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی).
- فرهادی، محمدعلی (۱۳۸۴). **بررسی عوامل موثر بر مشارکت اجتماعی دانشجویان دانشگاه تهران**، پایان نامه کارشناسی ارشد جامعه شناسی، دانشگاه علامه طباطبایی.
- فکوهی، ناصر (۱۳۸۴). **تاریخ نظری های انسان شناسی**، تهران: نشر نی.
- فیلد، جان (۱۳۸۵). **سرمایه اجتماعی**، ترجمه: جلال متقی، تهران: موسسه عالی پژوهشی تامین اجتماعی.
- گیدنز، آ (۱۳۷۸). **تجدد و تشخیص**، ترجمه ناصر موفقیان، نشر نی، چاپ اول، تهران.
- محسنی، منوچهر (۱۳۶۷). **مقدمت جامعه شناسی**، تهران: نشر دوران.
- نامدار جویمی، احسان (۱۳۹۳). **بررسی رابطه سرمایه فرهنگی، سرمایه اجتماعی و سرمایه نمادین با رفتار مصرف کننده در صنعت پوشاک (مطالعه موردی شهروندان شهر اصفهان)**، پایان نامه کارشناسی ارشد مدیریت بازاریابی، دانشگاه ایلام.
- نوغانی، محسن (۱۳۸۴). «سرمایه فرهنگی و ورود به آموزش عالی»، فصلنامه فرهنگ و هنر، تهران: ۹۶، (۳) ۷۰-.
- Anderson, P. I, & Hensen, M. N.(2011). Class and cultural capital: the case of class inequality in educational performance, *europen sociological review*, 27, 1, 1-15.
- Benn, S, & Jones, R.(2009). The role symbolic capital in stackholder disputes: dessionion making concerning intractable wastes. *Journal of environment management*, Vol 9, 1593-1604.
- Bourdieu, P.(1992). *An Invitation to reflexive sociology*, (University of Chicago press and polity press.
- Bourdieu, P, & Passeron, j. c. (1990). "Reproduction in education, society and culture, sage Publications Inc, Isbn.lindon.
- Bourdieu, P. (1986). *The Forms of capital*. In j. G. Richardson (Ed), *Handbook of theory and research for the sociology of education*, (pp.241-258), New York: Green wood.
- Bourdieu, P.(1930-2002). "Available on line at: <http://www.kirjasto.sci.fi/bourd.htm>.
- Bourdieu, P. Available on line at: <http://en.wikipedia.org/wiki/pierre-bourdieu>.
- Fukuyama, F.(2002). *Social Capital and Development: The coming Agenda*, SAIS Review vol. xxll no.1.
- Gavereliuc, D, & Gavereliuc, A.(2014). Symbolic capital and cultural dimensions in Romanian educational organizations, *Procidia, social and behavior sciences* 127, 392- 395.
- Lareau, A, & Weiniger. e. b.(2003). Cultural capital in education research: a critical assessment, *theory and society* 32, 567-606.
- lin, N, & Ericson, B. H.(2008). *Social capital and Development: The coming Agenda*, SAIS Review, vol.xxll no.1.

- liu, J.(2010). Culture and Knowledge Transfer: Theoretical considerations, j. service science & management, 3:159-164.
- Nilep, C.(2009). Sibling interaction and symbolic capital: toward a theory of political micro-economy, Journal of pragmatics, Vol 41, September, 1683- 1692.
- Porters, A.(1998). Social capital: its origins and Application in modern sociology, annual review of sociology, v.24. p. 1-24.
- Stroberge,J.(2002).The Evaluation of Capital Theory: A critique of a theory of social capital and implications for HRD. Human resource development review,1:468.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی